

Asia: Lausuntopyyntö, Kiuruveden Laulurämeen tuulivoimapuiston osayleiskaava ehdotus

Kiuruveden Kaupunki
kirjaamo@kiuruvesi.fi

Lausunto

1 Johdanto

Kiuruveden tekninen lautakunta pyytää lausuntoa Laulurämeen tuulivoimapuiston osayleiskaava ehdotuksesta. Winda Energy Oy suunnittelee Kiuruveden Laulurämeen alueelle enintään 11 voimalan tuulivoimapuistoa. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 320 m. Hankealue sijaitsee Kiuruveden ja Pyhäjärven kaupunkien rajalla ja sen pinta-ala on 770 ha. Hankkeen sähkönsiirto vaatii n. 20 km mittaisen 110 kV johdon rakentamista Savon Voiman verkkoon Kiuruveden sähköasemalta. Luonnonvarakeskus on aiemmin lausunut hankkeen YVA-selostuksesta.

2 Lausunto

Pydyttynä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Luke näkee puutteena, että hankealueen metsäkanalintuja on kartoitettu vain yhtenä vuonna. Useampana peräkkäisenä vuonna tehty soidinpaikkaselvitys antaisi paremman kuvan alueen merkityksestä kanalinnuille, kuin yksittäisenä keväänä tehty selvitys, sillä soidinten esiintyminen riippuu tällä syklisellä lajiryhmällä mm. alueen sen hetkisistä kanalintukannoista. Myös soidinten havaittavuus vaihtelee vuodesta toiseen esimerkiksi kevään edistymisestä ja sääoloista riippuen. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle ja siten lisää epävarmuutta. Tällöin tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen.

Hankealue ei sijoitu tällä hetkellä tunnetuille susireviireille (suden kanta-arvio 2024). Aiemmin hanke on sijoittunut Rytlyn susireviirille, mutta reviiriltä on poistettu susi poikkeusluvalla ja alueella ei viimeisimmän kanta-arvion mukaan ole reviiriä.

Hankealueen ympäristöön (30 km säteellä) sijoittuu 19 eri vaiheissa olevaa tuulivoimahanketta. Osa näistä hankkeista rajautuu toisiinsa ja muodostaa laajoja yhtenäisiä tuulivoima-alueita. Hankkeen välittömään läheisyyteen (alle 10 km säteellä) sijoittuu yksi hanke (Vuhtonmäki).

Laulurämeen Kiuruveden puoleisen suunnittelualueen vaikutukset mm. metsoon katsotaan vähäisiksi. Sen sijaan yhteisvaikutukset Pyhäjärven puoleisen hankealueen kanssa katsotaan suuruudeltaan merkittävyydeltään suuriksi kielteisiksi.

Luke näkee, että kaavaselostuksessa yhteisvaikutusten tarkastelu on suppea ja siinä ei ole huomioitu suurpetoja. Hankealueella tehtyjen havaintojen perusteella, alue sijoittuu suurpedon (ilveksen) lisääntymiselin ympäristöön. Vaikutusten tarkastelu tältä osin puuttuu kuitenkin kokonaan.

Hankkeen vaikutusten arvioinnissa perustetaan arviot oletukselle, että eläimet palaavat alueille totuttuaan häiriöön. Tällä hetkellä sellaista tieteellistä kirjallisuutta ei ole, johon tällaiset arviot voidaan perustaa. Kirjallisuus vaikutuksista ja niiden kestosta on suppea, mutta siltä osin kuin kirjallisuutta on olemassa, se viittaa siihen, että vaikutukset voivat olla myös pitkäaikaisia. Kuten esimerkiksi metson tapauksessa: Saksassa, Ruotsissa ja Itävallassa tehdyssä tutkimuksessa ei ollut mitään viitteitä siitä, että metsot tottuivat tuulivoimaan edes 8 vuoden aikana (Coppes et al. 2020). Suden osalta Costa ym. (2018) tiivistää Portugalissa tehdyt tutkimukset, joiden mukaan 3 vuoden kuluttua voimaloiden käyttöönotosta, valtaosa laumoista alkoi taas lisääntyä normaalisti, mutta pesimäalueet olivat siirtyneet keskimäärin 2761 metrin päähän ja joillain laumoilla jopa 6400 m päähän tuulivoimaloista. Nämä vaikutukset varsinkin silloin, kun lisääntymisalueet siirtyvät vähemmän sopiville paikoille, saattavat vaikuttaa yksilöiden selviytymiseen ja lauman elinvoimaisuuteen. Toisaalta on myös viitteitä siitä, että nuoret laumat saattavat valita elinympäristökseen alueita, joilla jo on tuulivoimaa. Nämä laumat saattavat lisääntyä lähempänä kuin 3 km päässä voimaloista.

Tuulivoiman vaikutuksista ilvekseen ja sen lisääntymiseen, ei tieteellistä kirjallisuutta ole.

Tässä mainitun lajiston osalta Luke huomauttaa myös, että tapauksissa, joissa elinympäristö muuttuu lajille käyttökelvottomaksi ja yksilöt siirtyvät muualle, lajin sisäinen kilpailu kiristyy. Alueen ulkopuolella voi näkyä lyhytaikainen immigraatiosta johtuva positiivinen vaikutus, mutta elinympäristön tuhoutuminen on populaatiotasolla vaikutukseltaan suoraan verrattavissa kantokyvyn pienenemiseen. Hieman pidemmällä, muutaman vuoden aikavälillä, voi olla yhdentekevää populaatiotasolla, siirtykö yksilöt muualle vai kuolivatko ne heti.

Yhtenäiset häiriöttömät luontoalueet ovat tärkeitä ihmistoimintaa karttaville lajeille kuten metso ja suurpedot. Luke huomauttaa, että tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistomme on toistaiseksi vain vähän tietoa. On tärkeää tiedostaa, että vaikutusten mitta saattaa poiketa näistä selostuksessa tehdyistä arvioista, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja mm. useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämmäksi. Siksi Luke huomauttaa, että vaikutusten osalta tehdyt johtopäätökset sisältävät riskin virhearvioinneille erityisesti pitkällä aikavälillä.

3 Lausunnon tiivistelmä

Hankealue vaikuttaa olevan tärkeää elinympäristöä suurpedoille ja erityisesti ilvekselle. Tuulivoimaloiden vaikutus metsäkanalintuihin ei välttämättä ulotu vain rakentamisen ajalle ja alueelle. Luke näkee, että hankkeessa suunniteltu 500 m etäisyys voimaloiden ja soidinten välissä on olemassa olevan kirjallisuuden perusteella riittämätön. Selostuksessa hankkeen vaikutukset riista-eläimille arvioidaan pääasiassa vähäisiksi. Lisäksi arvioidaan lajien sopeutuvan tuulivoimaan rakennusvaiheen jälkeen.

24.6.2024

1915/00 04 05/2024

Luke näkee, että selostuksessa ei esitetä riittäviä perusteita tehtyjen johtopäätösten tueksi. Siksi Luke huomauttaa, että vaikutusten osalta johtopäätökset sisältävät riskin virhearvioinneille erityisesti pitkällä aikavälillä. Tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme on toistaiseksi vain vähän tietoa. Vaikutusten mitta saattaakin siten poiketa tästä selostuksessa annetusta arviosta, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja mm. useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämmäksi.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 24.06.2024 klo 17:33:28.

Lausunnon valmistelija(t):
Saara Kattainen

Liitteet:

Tiedoksi: